

Türk tiyatrosunun yaşayan en önemli isimlerinden Mustafa Alabora, altmış yılı aşkın sanat yaşamı boyunca sahnede, radyoda, sinemada ve televizyonda sayısız yapımda yer aldı. Konservatuvar yıllarında canlandırdığı Hamlet'ten, sahnede yorumladığı Edmond karakterine ve son yıllarda yer aldığı Hamlet uyarlamasına kadar Shakespeare, sanat yaşamının farklı dönemlerinde Alabora'nın karşısına çıkmaya devam etti.

TRT Radyo Tiyatrosu arşivlerinde yer alan Shakespeare uyarlamaları üzerine yürüttüğüm araştırma kapsamında kendisiyle bir araya geldik. Özellikle 1960'lı ve 1970'li yıllarda kaydedilen radyo oyunlarına ilişkin günümüze ulaşan bilgilerin son derece sınırlı olması nedeniyle bu görüşme, yalnızca kişisel anıları değil, aynı zamanda Türk radyo tiyatrosu tarihine ilişkin önemli tanıklıkları da içeriyor. Yoğun programına rağmen davetimi kabul ederek araştırmama katkı sunan Mustafa Alabora'ya teşekkür ederim.

Öncelikle beni kırmayıp davetimi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Dünyadaki radyo Shakespeare oyunları üzerine kapsamlı bir çalışma yürütüyoruz ve TRT arşivlerindeki kayıtlarda sizin de adınızı gördük. Radyoda tiyatroya ne zaman başladınız? İlk radyo oyununuzu hatırlıyor musunuz?

Mustafa Alabora: Ben radyo tiyatrosuna 1964 yılında başladım. Oynadığım ilk oyunu da hatırlıyorum; adı "*Geri Dön Küçük Sheba*" idi. Tunç Yalman mikrofona koymuştu.

Erdal Özyağcılar ve Mustafa Alabora - (Ölüm Tarlası, 1966)

Araştırmalarımızda ulaştığımız kayıtların TRT, İstanbul Radyosu veya Ankara Radyosu için mi yapıldığını tespit etmeye çalışıyoruz. Bu ayrımı nasıl yapabiliriz? Ben Ankara Radyosu için yalnızca bir tane oyun oynadım, onda da turnedeydik. Geri kalanların hepsi İstanbul Radyosu'dur. Yani bir kayıta ben oynuyorsam o oyun Ankara Radyosu'na ait olamaz. Şöyle bir ipucu vereyim: Oyuncu kadrosunda Yıldırım Önal, Kerim Avşar gibi isimleri görürseniz o kayıt Ankara Radyosu'dur. Ancak Burçin Oraloğlu, Mazlum Kiper gibi isimler varsa İstanbul Radyosu'dur. Biz o dönem her gün radyoya gider, prova yapar, kaydı tamamlar oradan tiyatroya geçerdik. Radyoda Shakespeare oyunlarının kayıtları tam olarak ne zaman gerçekleşti? Kadrodaki birçok kişinin çok genç yaşlarda olduğu kayıtlar mevcut; bunlar bir konservatuvar projesi adına mı yapıldı?

Onlar konservatuvar projesi değildi, doğrudan radyo için yapılmıştı. Benim oynadığım oyunların tarihleri muhtemelen 1965'ten sonradır. 1971 ile 1974 yılları arası dönemde radyoda yokum. Dolayısıyla benim yer aldığım radyo kayıtları 1969'a kadar olan dönem ve 1974 sonrasındır. Konservatuvar yıllarımda Yıldız Kenter'in sahneye koyduğu "Hamlet" ve "Hırçın Kız"da başrol (Petruccio ve Hamlet)

oynamıştım ama onlar radyo tiyatrosu değil, sahne oyunları ve mezuniyet parçasıydı.

Bireysel araştırmalarımda radyoda oynadığınız *Troilus ve Cressida*, *Hırçın Kız* gibi oyunlara ulaştım. Radyodaki diğer oyunların sayısı çok fazlayken Shakespeare oyunlarının az olmasının özel bir sebebi var mı? Oynadığınız ilk Shakespeare eseri hangisiydi?

İnanın hatırlamıyorum. Radyoda Shakespeare oynadığımı bile unutmuşum. Geçenlerde dinlettiklerinde “Aaa, bunu ben konuşmuşum,” diyerek sesimden tanıdım. O dönem o kadar çok radyo oyununda oynadım, o kadar çok dublaj yaptım ki birçoğu hafızamdan silinmiş. Radyofoni olarak “Hamlet”te oynamıştım, onu hatırlıyorum; Hayalet Kral’ı seslendirmiştim. Sadece oyuncu olarak da yer almadım, 50’ye yakın oyunu bizzat mikrofona koydum, yönettim. Hatta o dönem asistanım, şu an çok meşhur olan Zihni Göktay’dı.

Banu Zeytinoğlu: (*Arka plandan*) Ama Radyo Tiyatrosu diye bir şey var. Bir kanalda dinliyorlar bunu. Radyo Tiyatrosu...

Burak Raşit Oçak: Evet, aslında TRT “TRT Dinle” adında, Spotify’ya benzeyen bir podcast kanalı ve uygulaması açtı. Radyo tiyatroları oradan dinlenebiliyor. Fakat kayıtlar arşive ve telifle takıldığı için süreci yürütmek çok zor oluyor. Yeni bir oyunun eklenebilmesi için ilgili birimlerden yeniden satın alınmaları gerekiyor.

Mustafa Alabora

Mustafa Alabora

Bulunduđu İçerikler

↑↓ Sırala

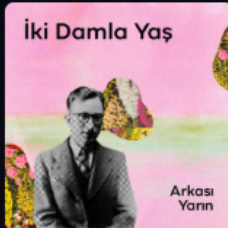
Muhaderat - Bir Gen...
Radyo Tiyatrosu

Beyaz Kelebekler
Radyo Tiyatrosu

Korkunç Esrar
Radyo Tiyatrosu

İki Damla Yaş
Radyo Tiyatrosu

TRT Dinle: Mustafa Alabora Profili

Mustafa Alabora: Peki ama mesela Mehmet Acar bana yıllar önce benim konuştuğum bir oyunu bir yerden bulup dinletmişti. O nereden buldu o zaman?
Burak Raşit Oçak: Genellikle bu kayıtlar bireysel arşivciler tarafından zamanında radyodan doğrudan kasetlere kaydedilmiş oluyor. Ancak telif hakları nedeniyle YouTube gibi mecralar üzerinden olarak paylaşamıyorlar veya künyeleri eksik kalıyor.

Sadece sesle Shakespeare oynamak nasıldı? Genel olarak sahnede oynamakla

radıoda oynamanın farkı nedir?

Sahne de oynamak tabii ki çok daha zor bir şey. Çünkü sahnede bütün fiziğınızı ve varlığını ortaya koyuyorsunuz. Radyoda ise sadece sesinizin renklerini çıkarmaya çalışıyorsunuz; bu anlamda radyofonik oyunlar daha kolaydır. Ama ben radyo oyunlarından çok zevk alırdım. O yüzden çok oynadım. Haldun Dormen'in, Yıldız Kenter'in mikrofonta koyduğu birçok oyunda yer aldım. Korkmaz Çakar ile çok çalıştık.

Seslendirdiğiniz veya sahnede canlandırdığınız Shakespeare karakterleri arasında unutamadığınız, en sevdiğiniz karakter hangisiydi?

Kesinlikle *Kral Lear*'daki "Edmond" karakteri. Onu 1991-1992 yıllarında, bayağı olgun bir yaşta Şehir Tiyatroları'nda sahnede oynadım. Edmond, Shakespeare'in çok özel karakterlerinden bir tanesidir. Normalde Shakespeare'in kötü adamları öldürülür, nitekim Edmond da öldürülüyor. Ancak Shakespeare, o dönemin astrolojisiyle ve bilimiyle ilgili çok ileri düzey bilgileri Edmond'a söyletıyor. Normal birine söyletse belki tepki çekerek ama kötü adama söylettiği için çok derin şeyler ifade ediyor. Bence Shakespeare ona kıyamamış. Benim yorumum bu; ölüren pişman oluyor ve Kral Lear'ın yerini söylüyor. Onu oynadığım için çok mutluyum. Bunun dışında 23 yaşındayken oynadığım "Hamlet" de müthiş bir karakterdir. O yaşlarda tam olarak anlamlandıramamış olsam da, sonrasında 20-21 yıl hocalık yaptığım dönemde öğrencilerime hep Hamlet'i çalıştırdım. Çok acayip bir karakterdir; eylemsiz, entelektüel... Aslında Türk küçük burjuvasına çok benzer; her şeyi düşünür ama bir türlü harekete geçmez.

Burak Raşit Oçak: *Hamlet* oyununun potansiyeli o kadar geniş ki, bugün bile erkek karakterlerin kadın olduğu versiyonları yapılabiliyor.

Mustafa Alabora: Tabii, bizde de kadın Hamlet var. Türk sinemasında Fatma Girik oynadı. Tiyatroda ise Nur Sabuncu oynadı kadın Hamlet'i. Fatma benim arkadaşımı, Metin Erksan çekmişti filmi. Çok enteresan bir işti.

Son olarak, kayıt günlerinden aklınızda kalan, unutamadığınız özel bir anınız var mı? 1966 yılında Ankara'da turnedeyken Yıldız Kenter'in mikrofona koyduğu bir radyo oyununda başrol oynamıştım. Tam o sıralarda Ankara Sanat Tiyatrosu'nun kurucusu, rahmetli Asaf Çiyiltepe vefat etmişti. O dönem konservatuvar son sınıf öğrencisiydim. Asaf'ın ölümünün verdiği o yoğun duyguyla mikروفon başında gerçekten ağlamıştım. Oyuncu olarak Asaf'ın ölümünün bende yarattığı o acıyı kullanmıştım ve çok başarılı bir kayıt olmuştu. O günü hiç unutmam.

Burak Raşit Oçak: Bu süreçte hem size hem de Banu Hanım ve Bahar Hanım'a içten yardımlarınız için ne kadar teşekkür etsem az. Gösterdiğiniz bu samimi destek araştırmam için gerçekten çok değerliydi. Vakit ayırdığınız için tekrar çok teşekkür ederim.

Mustafa Alabora: Rica ederim canım benim. Çalışmalarında başarılar dilerim.